

CMVMC DE CARBALLO

VALORIZACIÓN SOSTÍBEL DO MONTE VECIÑAL

Xosé Manuel Yglesias e Anxo Buján*

Desde o ano 2007, a Comunidade de Montes Veciñais en Man Común da parroquia de Carballo, do concello lucense de Friol, puxo de relevo o seu potencial e decidiu tomar as rendas da xestión do monte veciñal para levar a cabo unha serie de iniciativas coa finalidade de valorizar a súa produción forestal e potenciar outros recursos. A día de hoxe é unha das primeiras comunidades de montes de Galiza que aposta pola Certificación Forestal FSC.

O primeiro paso que deu a comunidade foi o de rescindir o convenio coa Administración para a xestión de 457 ha de superficie arborada, o que facilitou a elaboración dun programa de investimento, tomando como base a planificación do Proxecto de ordenación da masa forestal, a través do cal se destinaron parte dos recursos económicos a melloras na propia masa forestal (podas, clareos, rozas) e no arranxo de camiños; o capital restante dirixiuse ao desenvolvemento de novos proxectos.

CABALO PURA RAZA GALEGA

Dentro das iniciativas formuladas, cabe destacar o Proxecto silvopastoral con cabalo de pura raza galega para pastorear nunha superficie de actuación de 270 ha, baixo masas arboradas das especies *Pinus radiata*, *Pinus pinaster* e *Pinus sylvestris*, localizada na zona do monte coñecida como Corno do Boi. Alí, anos atrás, existían numerosas cabezas de gando pastando en liberdade que se foron perdendo debido aos cambios no sistema de produción gandeira no medio rural.

Co silvopastoreo, entendido como un método de xestión sustentábel da terra no cal se busca a integración entre a produción madeireira (e doutros produtos forestais) e a cría de animais domésticos, pretendemos alcanzar obxectivos fundamentais como: reducir o combustíbel vexetal para mellorar a transitabilidade do monte e reducir o risco de incendios, diversificar

os produtos compatibilizando o uso forestal e gandeiro, aumentar a fertilidade do solo, contribuír á recuperación dunha raza en perigo de extinción e, por último, revalorizar estas zonas como uso público e turístico para o cal se celebra o evento da "Rapa das Bestas". En definitiva, trátase de mellorar factores biolóxicos, estéticos e paisaxísticos, concibidos como elementos xeradores de biodiversidade.

O proxecto desenvolveuse en varias etapas, quedando dividida a zona de aproveitamento en tres unidades de rotación silvopastoral que posibilitan o control do gando e facilitan as distintas tarefas forestais programadas. Os investimentos e actuacións levados a cabo ata o momento incluíron a elaboración dun Plan de xestión silvopastoral, a instalación de peches con cancelas de paso nas pistas, a instalación de enerxizadores fotovoltaicos, o acondicionamento de pozos de auga como abrevadeiros, a construción dun curro e manga de manexo, a adquisición de cabalos de pura raza galega, e a elaboración dun Plan de manexo zootécnico.

No aspecto social e ambiental promovéronse iniciativas ilusionantes coa

finalidade de poñer en valor o rural galego, realizando un feixe de actividades dirixidas a reactivar a vida socio-cultural da comunidade e o potencial do noso monte. Destacamos as seguintes:

- Ano 2008: Inauguración do proxecto silvopastoral coa finalidade de ensinar as cualidades do cabalo de monte galego. O programa consistiu nunha exhibición de doma e salto, xogos ecuestres e degustación de diversos pratos de carne de cabalo.
- Agosto do 2008: I Taller de iniciación á cultura do cabalo galego e a presentación dos cabalos en diferentes concursos do eido local para dar a coñecer o proxecto silvopastoral.
- Anos 2008, 2009, 2010: edición da revista "CARBALLO", como mostra das actividades e traballos anuais levadas a cabo pola nosa comunidade.
- Ano 2009: Curso de formación en traballos forestais co obxectivo de formar unha cuadrilla para a realización de diversas tarefas no monte, dotándoa de coñecementos básicos en materia de riscos laborais.

Xogos populares: campionato mundial de arbolamento do goxo de patacas.

- Anos 2009 e 2010: celebración da Rapa das Bestas de Carballo. Non só consiste en reunir os cabalos do monte no curro e rapalos, senón tamén en levar a cabo o Plan de manexo zootécnico no que se marcan os animais con microchip e se desparasitan. Con todo, as imaxes que nos deixaron os loitadores, tratando de someter os animais bravos, fixeron que esta festa dese moito que falar. Nela, só se usou a forza humana, sen emprego de cordas nin paus para reducir as bestas; isto supón un éxito sen precedentes na comarca, na que se dan cita centos de cabaleiros e público en xeral para gozar dun espectáculo único e singular. Ademais, acompáñase de actividades lúdicas como carreiras de galope, exhibicións de andadura galega e xogos a cabalo.
- Anos 2008 e 2009: a comunidade colaborou coa Universidade de Santiago de Compostela en dous proxectos de investigación: Estudo da evolución da matogueira na explotación silvopastoral (USC-Departamento de Produción vexetal) e Estudo de parasitos que afectan a vida normal do cabalo de monte (USC-Facultade de Veterinaria).

CMVMC Carballo

Curro e manga de manexo: tratamentos sanitarios e rapa das bestas.

OUTRAS ACTIVIDADES

Por outra banda, en zonas do monte con coníferas como especies predominantes estase a repoboar como mínimo o 10% da superficie con especies de frondosas co obxectivo de aumentar a diversidade biolóxica e crear un contorno paisaxístico máis agradable.

Por último, cabe mencionar que desde o ano 2007 a Comunidade de Carballo celebra a Festa do Comuneiro, que supón un encontro festivo e de celebración de todos os veciños, na que se exaltan, entre outras actividades, os xogos populares, co ánimo de contri-

buír á recuperación do patrimonio lúdico galego un tanto esquecido.

Froito deste esforzo a Comunidade de Carballo viuse recompensada con 3 primeiros premios, dous deles pola "Actividade produtiva no contorno do Camiño de Santiago (2008, 2009) e outro, o galardón "ION" ao mellor cercado eléctrico (2009).

A culminación de todas estas iniciativas lévanos a buscar un elemento diferenciador como é o de adquirir un selo de calidade para a madeira que sae do noso monte: a Certificación Forestal FSC. É o último proxecto no que se esta a traballar, enfocado a garantir que o noso monte se xestione de forma sostíbel e racional (boas prácticas), ou sexa, de maneira responsábel co medio ambiente, beneficiosa socialmente e viábel economicamente.

A estratexia a seguir nos vindeiros anos centrarase en continuar traballando na valorización integral do monte que, xunto co emprego das novas tecnoloxías, axudará a conservar o contorno e a protexer e dinámica ecolóxica propia do monte; buscando a participación activa da xente da parroquia na execución dos diferentes traballos coa finalidade de darlle dinamismo ao medio rural e favorecendo a creación de emprego.

EQUIPAMENTO DE EDUCACIÓN AMBIENTAL
ALBERGUE TURÍSTICO RURAL
ACTIVIDADES PARA A EDUCACIÓN AMBIENTAL
ECOCAMPAMENTOS VERÁN 2011
APÚNTATE!!

BREANCA – DOROÑA
 15615 VILARMAIOR (Pontedeume) A CORUÑA
 info@alvarella.com
 www.alvarella.com
 Tfnos.: 648 925 134
 981 784 563

* Xosé Manuel Yglesias Espiño e Anxo Buján Zas son o presidente e secretario, respectivamente, da CMVMC de Carballo (Friol).